

Teatre lliure

© Nicolás Calderón

paisajes para no colorear

direcció Marco Layera

Nou noies xilenes pugen a l'escenari per donar la seva visió del món i de la violència amb què s'han d'enfrontar. Un espectacle amb música, coreografies, internet, vídeos en directe i molt d'humor. Adolescents davant la vida.

Aquest espectacle forma part del bloc **&int.** amb:

The Story of the Story

Jetse Batelaan & Theater Artemis / Het Zuidelijk Toneel

Montjuïc/Sala Fabià Puigserver. 19/10 i 20/10

Mystery Magnet

Miet Warlop & Irene Woolvzw & CAMPO

Gràcia. Del 24/10 al 27/10

PACK &int.

The Story of the Story + Paisajes para no colorear 32€ (16€/espectacle)

+ entrades de **Mystery Magnet** al mateix preu (opcional)

veure'n el vídeo <https://youtu.be/kwJr-BoGkEQ>

Aquest espectacle s'adhereix al **Manifest 18/XXI** promogut pel **Théâtre de la Ville de París**.

Montjuïc. Sala Fabià Puigserver – del 31 d'octubre al 17 de novembre

Paisajes para no colorear

direcció **Marco Layera**

intèrprets **Ignacia Atenas, Sara Becker, Paula Castro, Daniela López, Angelina Miglietta, Matilde Morgado, Constanza Poloni, Rafaela Ramírez i Arwen Vásquez**

dramatúrgia **Carolina de la Maza i Marco Layera**, basada en més de 100 testimonis d'adolescents xilenes / escenografia i il·luminació **Pablo de la Fuente** / vestuari **Daniel Bagnara** / música **Tomás González** / so **Alonso Orrego** / assessorament dramàtic **Anita Fuentes i Francisca Ortiz** / psicòloga **Soledad Gutiérrez**

ajudanta de direcció **Carolina de la Maza** / ajudanta d'escena **Soledad Escobar** / cap tècnic **Karl Heinz Sateler** / producció delegada i distribució per l'Estat espanyol **Carlota Guivernau**

i els equips del **Teatre Lliure**

coproducció **GAM – Centro Cultural Gabriela Mistral i Compañía de Teatro La Re-Sentida**

amb el suport del **Ministerio de Cultura de Chile**

espectacle en castellà / durada aproximada 1h. 27' sense pausa

seguiu @LaRe_sentida / @paisajesparanocolorear / #PaisajesParaNoColorear

horaris dimecres i dijous **16h.** / divendres i dissabte **20h.** / diumenge **18h.**

preus **23€ / 19,50€** amb descompte / **18,50€** dimecres (dia de l'espectador) / **17,50€** grups a partir de 15 persones / **16€** Tarifa Plana Abonament Espectador (per a entrades fora d'abonament) / **11,50€** grups universitaris, Carnet Jove, -30 & tarifa Última Fila / Laterals (en determinades funcions) / **9€** Generació Lliure (-30) / **7€** grups de secundària / **32€** Pack amb *The Story of the Story*

Paisajes para no colorear té per detonant una infinitat d'actes de violència atroços comesos contra noies adolescents a Xile i a la resta de Llatinoamèrica.

La brutalitat d'aquests fets ens remet a molts interrogants sobre la realitat a què estan exposades les adolescents: com es desenvolupen i socialitzen entre els seus semblants, com interactuen amb la història i el present del seu país, amb els discursos, paradigmes i canvis socials de la seva època, i com se situen davant del discurs adultocèntric.

S'acosten temps d'una intensa reflexió i debat que ens repton a replantejar-nos les relacions de gènere, que originen noves formes d'interacció entre les generacions, els sexes i les institucions socials.

Paisajes para no colorear proposa creuar una infinitat de testimonis i d'imaginariis provinents d'un grup de més de cent adolescents xilenes. Creiem que és una oportunitat única perquè aquestes històries surtin del racó personal i privat i es converteixin en veu pública i política. És urgent sumar al debat les veus d'aquestes noves generacions.

Paisajes para no colorear ens obliga a fer l'exercici de silenciar-nos durant més d'una hora. Ha arribat el moment d'escoltar-les i, d'alguna manera, escoltar-nos nosaltres també.

– Marco Layera

més de 100 testimonis reals

Lisette Vila tenia 11 anys quan va morir asfixiada perquè una cuidadora de 90 quilos se li va asseure al damunt durant uns minuts. Tania Àguila va morir als 14 anys quan el seu promès li va llançar una pedra al cap. Florència Aguirre tenia 10 anys quan el seu padrastre la va asfixiar amb una bossa, la va cremar i la va enterrar al llenyer de casa seva. Aquests són ser alguns dels casos que van impulsar l'equip del Teatre La Re-Sentida a crear **Paisajes para no colorear**, una obra en la qual un grup de noies adolescents intenta visibilitzar la vulnerabilitat a què estan exposades per ser "dones" menors de edat.

En escena hi ha nou joves que opinen i expliquen històries basades en fets reals, a partir de casos apareguts en premsa o d'experiències viscudes per elles i les seves semblants. "El tema que ens mou és la violència de què som víctimes, la violència de gènere, social, familiar, escolar i, puntualment, l'avortament i el feminicidi adolescent", explica el repartiment.

Darrera de l'obra hi ha un llarg procés. Primer es van realitzar tallers en comunes de Santiago per conèixer la seva realitat. Després es va fer una audició a la qual van arribar prop de 140 joves, després d'un altre taller i, finalment, es van seleccionar nou noies per actuar i dues per integrar l'equip de dramaturgia.

sobre Marco Layera

entrevista de Jorge Letelier a Marco Layera publicada en la revista cultural digital xilena Culturizarte, 5 de octubre, 2018

2010. Una jove companyia anomenada La Re-sentida imagina una obra en què un grup d'actors es tanca en un búnquer després que arribi al govern una formació de dreta. Volen crear un muntatge que canviï el món però, en els quatre anys que dura la seva tancada, el govern ha erradicat la pobresa i les injustícies. Aquest any, Sebastián Piñera arriba a La Moneda i el paral·lelisme és una ferotge ironia al discurs artístic amb pretensions polítiques.

2018. Després de recollir aplaudiments a Alemanya, França, Espanya, Holanda, Bèlgica i l'Argentina, La Re-sentida ja té quatre muntatges, celebra els seus 10 anys de vida a Matucana 100 i presenta novament la peça *Tratando de hacer una obra que cambie el mundo*. A fora, hi ha un govern de dreta. Pitjor encara, n'és el mateix Piñera, el president. La realitat supera la ficció.

"És com tenir un *déjà vu*", diu Marco Layera, director del col·lectiu. "Sembla que no ha passat res. L'anterior govern de Bachelet va donar pas a un govern de dreta que només va fer canvis cosmètics. El segon govern de Bachelet va proposar una mica més de canvis i ara arriba novament Piñera, i sento que s'ha trencat alguna cosa ", diu.

Aquesta fractura vol dir que la Concertació ja no existeix, la ciutadania va castigar el seu fallit projecte continuista, i els moviments socials es van apoderar de l'agenda. No és casual que el 2011, quan La Re-Sentida va començar a girar pel món, una generació de joves sortís al carrer a protestar i escombrés la transacció que va fer la classe política, per recuperar la democràcia. Són moltes coses i Layera ho sap. "Els enemics ja no hi són. I és interessant que vinguin uns altres, com el Frente Amplio, que encara que no estiguis d'acord en tot amb ells, venen a refrescar la política ". [...]

La Re-sentida entén el teatre com un camp de batalla on hi ha molts ferits però no hi ha ni vencedors ni vençuts. És una estètica de l'excés com a forma d'interpel·lar, però no per convidar a reflexionar sinó que per obligar a reflexionar. No hi ha cap més camí. Des del principi, la reacció del públic ha estat radical. "O ens estimen o troben que el que fem és un cosa fastigosa. Ostermeier diu que quan un fa teatre ha d'anar en contra d'alguna cosa, aquest és el pols, el motor. Volem que les obres facin curtcircuits, que el públic desxifri on li fa mal, què l'emprenya", resumeix.

Però en aquest camí és fàcil perdre, quedar-se en la forma o en el discurs gratuït.

Per què ha de ser dolent perdre, si és un procés de desenvolupament. Ens perdem cada dos per tres, aquesta és la gràcia. Quan et trobes en terrenys coneguts, no hi ha res. En terrenys foscos és per on surt alguna cosa nova. No crec que una obra hagi de tenir una hipòtesi, sinó milers d'hipòtesis.

Vosaltres heu tingut èxit. Què se n'ha fet de la ràbia inicial?

Aquest èxit que dius és efímer, hem tingut la possibilitat d'estar als millors teatres del món i generar reflexió. Però la ràbia es manté, és una contradicció que posa en dubte allò que fem. Des d'aquesta perspectiva, té a veure amb les nostres biografies, el nostre motor és sentir-nos ferits, ressentir és per ràbia i vergonya. Quan ens vam graduar ens sentíem ressentits per aquest país, ferits per l'ordre de les coses. Llavors va ser una ràbia mobilitzadora. Aquesta transició democràtica ja es va acabar, però encara existeix la desigualtat bananera i avui, aquests temes que parlem, són a l'agenda pública. D'alguna manera, Xile va avançar. Abans hi havia un *statu quo* en el qual la nostra generació no va ser capaç de dir als qui van recuperar la democràcia: escoltin, vostès estan administrant el sistema que va deixar la dictadura. Les generacions més joves van sortir al carrer a dir-ho, elles van tenir la valentia que la meva generació no va tenir.

Això demostra que el que criticàveu a *Tratando de hacer una obra que cambie el mundo*, això de la inutilitat del teatre i de l'art polític, no era tan cert.

Quan Ostermeier va dir que el teatre polític no serveix de res, va ser una provocació; jo també ho vaig dir. Ara el teatre ja no té aquesta capacitat de convocària, sens dubte. Abans era privatiu del teatre reflexionar al voltant de les contradiccions de la nostra societat. Ara, amb les xarxes socials i la poca concurrència, els canvis són menors. El que passa és que tenim molta fe en allò que fem i jo soc molt pretensió, profundament pretensió. I xoco amb aquesta realitat i dic: "això que fem no serveix". Però és clar, hi ha coses més útils i efectives que fer teatre. [...]

A propòsit d'altres companyies i del teatre polític, sents que han deixat alguna petjada en la gent més jove?

El teatre polític de vegades és un maletí pesat i, d'altres, una aurèola. Nosaltres fem teatre polític lligat a la *polis*, a la idea de fer ciutat, de construir societat, de cap on volem anar. Des d'aquesta perspectiva, crec i agraeixo la quantitat de joves que fan avui un teatre més compromès amb la societat i les persones, tant si es llegeix com a polític com si no. La meva generació venia del pes dels professors que et deien que havies de muntar Strindberg, Ibsen, Genet, Heiner Müller. Era això o Vicente Sabatini. Avui soc optimista perquè hi ha moltes companyies de joves formant col·lectius amb pes d'autoria, no parlo de la qualitat sinó de l'ímpetu, l'energia i l'unir voluntats, perquè potser no et venen a veure. Ells creuen en fer comunitat, en treballar de manera col·laboradora, d'interactuar amb l'altre encara que el projecte no tingui beneficis econòmics".

Si aquesta classe política sorgida de la transició ja ha marxat, qui són els seus nous enemics?

Cal tenir molta cura amb el renaixement de la ultradreta, aquest populisme que aquí ja comença a fer pudor, que pot tenir arrelament. S'ha de pensar, s'ha de qüestionar. Però per què tanta gent d'escassos recursos vota la dreta? Hi ha una ràbia perquè els han deixat sols, hi ha un descontentament que permet l'aparició de (José Antonio) Kast. S'ha d'intentar entendre per què algú d'escassos recursos el vota. Què va passar? On vam arribar? Què vam fer malament? Això em sembla interessant, perquè és fàcil donar la culpa als altres. Tenim graus de culpabilitat i no ho volem veure. El teatre sempre ataca els empresaris, els polítics, però és bo mirar-se al mirall i veure's no com pensem que som sinó com som de veritat, perquè tots pensem que som bones persones.

Aquest any, Layera debuta dirigint una obra 'fora' de La Re-sentida. És **Paisajes para no colorear**, on exposa episodis de violència real que han patit dones joves menors d'edat. Ha estat un llarg procés de tallers en diferents comunes per triar les participants, i la potència dels seus testimonis ha provocat diversos sotracs al director. "Mai m'havia passat que una obra generés catarsi, que a la gent li fes *click* alguna cosa", explica. Per això, ara explora per al següent treball de la companyia els camins del biodrama.

"Vull explorar una línia més documental, poder allunyar-me de l'adultocentrisme. Parlar de les persones sense un filtre, sense representar-les. O fer una obra amb una nena de set anys i un senyor de setanta, això seria bonic perquè hi hauria un canvi social efectiu."

Afrontes una crisi de la representació?

Ens costa molt interpretar aquesta alteritat, perquè sempre ho fem des de la visió burgesa, interpretant com es fa sempre. A *Simulacro* ens preguntàvem què significa interpretar un pobre, fer –com et van ensenyar a l'escola. Això és molt difícil. No faré una obra sobre l'adolescència amb la meva companyia, tampoc parlaré del conflicte maputxe, no sé com fer-ho si no és amb els propis protagonistes fent sentir la seva veu, no amb uns altres que els representin.

la premsa n'ha dit...

“Aquesta és una obra que busca generar consciència i hi arriba amb èxit. És impossible sortir-ne sense una reflexió profunda sobre els drames que vivim com a societat, sobre tot allò que permetem, sobre les nostres pròpies prioritats. Aquí veiem com la veu de les adolescents és més potent del que podríem arribar a imaginar, i que avui dia elles volen ser escoltades. Impressiona veure com actuen davant de temes pels quals tenen opinió i ningú les escolta. A través dels seus testimonis ens podem adonar de la importància dels seus relats i de com resulta de trist per a elles no tenir ingerència en la presa de decisions, i que en no poder votar, és com que no se senten part d'una societat. [...] Marco Layera aconsegueix crear un muntatge actual, profund i commovedor, en el qual una part de la nostra societat que acostuma a estar invisibilitzada, té l'oportunitat de parlar i d'expressar-se, i de mostrar allò que realment viuen. Una de les millors obres de la temporada, imperdible.”

– Galia Bogolasky, *Culturizarte*, 8 d'agost, 2018

“Fa la impressió que el treball busca generar consciència i l'objectiu s'aconsegueix: a la sortida, el públic incòmode i silenciós és interpel·lat per aquests testimonis reals que tenen encara més força per la maduresa amb què són tractats, tot i la curta edat de les protagonistes.”

– Trinidad Infante, *Capital*, 21 de gener, 2019

“Nou noies adolescents amb llàgrimes als ulls, una ovació permanent, alegres i aplaudiments. La descàrrega tant a l'escenari com a la sala després d'una hora i mitja plena de drama i dinàmica és excel·lent, un vespre d'abril a la Schaubühne de la Kurfürstendamm de Berlín. El director xilè Marco Layera, fundador de la companyia de teatre La Re-Sentida, [...] destaca la necessitat de la llibertat de tots els individus de poder acolorir en la seva existència. Per poder triar les pròpies tonalitats en lloc d'haver d'utilitzar una paleta fixa, determinada per idees tradicionals sobre patrons, posicions socials i comportaments. [...] Una combinació de música, dansa, cant, alegria frenètica, festes amb vestuari fantàstic i històries de terror, tot això fa que les adolescents siguin atractives, provocadores i vulnerables: això significa ser una noia a Xile. I ja en tenen prou. El maltractament i la submissió, a casa i al carrer, són a l'ordre del dia en una societat dominada per masclistes. Qui es defensa per ella mateix és anomenada *feminazi*. Paisajes para no colorear és una protesta enèrgica i clara contra això. El ferotge crit d'atenció i de reconeixement s'assembla molt a la teràpia o al teatre. A Xile, el públic va riure i va plorar, segons Layera. "I algunes persones van sortir de la sala." Els europeus

occidentals, com els que van anar a Berlín, hi veuen una lluita que en bona mesura ja s'ha lliurat aquí. Però no fa mal recordar el valor d'aquesta llibertat i estar atent a la seva protecció i manteniment.”

– Angela van der Elst, VPRO, 15 de maig, 2019

“Aquí n'hi ha nou que ja no volen ser invisibles!” criden: “Nou, que heu d'escoltar!” Canten, ballen i interpreten escenes de la seva vida com unes campiones del món: [...] Quan s'acaba l'obra, tot el públic salta i els aplaudeix: vint minuts d'ovació dempeus. Aquí no tenim un masclisme tan salvatge ni una violència sexualitzada tan terrible, per tant l'entusiasme envers aquestes nenes valentes no té gaire costos, però està bé que sigui així. Per a aquestes nou noies, és clar. No els podran fer tancar la boca quan tornin a casa, ja han perdut el rol de víctima per sempre amb aquesta producció, i és un plaer celebrar-ho”.

– Gabi Hift, Nachtkritik, 7 d'abril, 2019

Marco Layera

Va néixer l'any 1978 a Santiago, Xile, i va estudiar Dret a la Universitat de Xile, on va fer d' ajudant de la Càtedra de filosofia i es va especialitzar en Criminologia. La seva formació teatral, la va realitzar a El Teatro Escuela La Matriz i a l'Escuela Teatro Imagen. L'any

2008 va fundar la companyia La Re-sentida, de la qual és director i amb la qual ha portat a escena els espectacles *Simulacro*, *Tratando de hacer una obra que cambie el mundo*, *La imaginación del futuro* i *La dictadura de lo cool*, amb els quals ha participat en diversos escenaris i festivals nacionals i internacionals. **Paisajes para no colorear** és el seu primer treball sense els intèrprets de la La Re-Sentida.

Ha dirigit processos d'investigació escènica amb persones de diferents edats i condicions socials, emmarcats en els projectes *Elencos Ciudadanos* i *Laboratorios de Montaje*. També ha exercit com a docent en diverses escoles de teatre. Ha obtingut la distinció Eugenio Guzmán atorgada pel Festival per a Directors Teatral organitzat per la Universitat de Xile, el reconeixement al millor muntatge al Festival de Teatre Jove organitzat pel Teatro Municipal de las Condes, i ha estat nominat dues vegades al premi Altazor a les Arts Nacionals en la categoria de direcció.

Les seves obres han estat presentades en més de vint països i en més de cent escenaris, entre ells, alguns dels més prestigiosos del món, com el Festival d'Avinyó, Schaubühne de Berlín, Théâtre de la Ville de París, Holland Festival d'Amsterdam, Wiener Festwochen, Zürcher Theaterspektakel, Theaterformen i The Open Singapore Festival.

Teatro La Re-Sentida

La companyia neix l'any 2008 i està integrada per joves artistes de l'escena nacional xilena, que s'aboquen a la recerca i la consolidació d'una poètica capaç d'encarnar els polsos, visions i idees de la seva generació. L'objectiu és concretar posades en escena d'autoria col·lectiva, desmarcant-se així de les formes i discursos artístics hegemònics. Des d'aquesta perspectiva, la companyia assumeix com un deure el desvergonyiment, la dessacralització de tabús i la reflexió des de la provocació, atorgant a la creació teatral una gran responsabilitat política, entenent-la com un instrument de crítica, reflexió i construcció. En aquesta línia cal entendre els seus quatre muntatges estrenats fins avui: *Simulacro* (2008), *Tratando de hacer una obra que cambie el mundo* (2010), i *La imaginación del futuro* (2013), un muntatge que recrea l'últim discurs del president Salvador Allende dirigit a la Nació i convidat el 2014 al Festival d'Avinyó. El 2016 estrenen *La dictadura del lo cool*, una obra encarregada pel Hebbel am Ufer de Berlín per celebrar el centenari del naixement de Peter Weiss. Amb aquest espectacle van tornar aquell mateix any al Festival d'Avinyó.